

## USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

navrhovatelky: **D. S.**

zastoupené advokátkou Mgr. Pavlou Krejčí  
sídlem Vinohradská 938/37, Praha 2

proti

odpůrci:

**Krajský úřad Jihomoravského kraje**  
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

za účasti:

- 1) **SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09**, jednající volebním zmocněncem M. P.
- 2) **SPD, Trikolora a PRO** jednající volebním zmocněncem P. S.
- 3) **ANO 2011**, jednající volební zmocněnkyní A. K.
- 4) **STAROSTOVÉ PRO JIŽNÍ MORAVU**, jednající volební zmocněnkyní P. D. G.
- 5) **STAČILO! v Jihomoravském kraji**, jednající volebním zmocněncem A. R.

**o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024,**

**takto:**

- I. Návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024, **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

**Odůvodnění:**

I.

1. Navrhovatelka se podáním doručeným krajskému soudu dne 30. 9. 2024 domáhala podle § 90 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vydání rozhodnutí o neplatnosti volby všech zvolených kandidátů a jejich případných náhradníků volební strany SPD, Trikolora a PRO (dále jen „volební strana“) ve volbách do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024.
2. Navrhovatelka uvedla, že v důsledku jednání volební strany se volby konaly způsobem, který je v demokratickém právním státě neakceptovatelný. Bylo porušeno právo navrhovatelky a občanů kraje na život v demokratickém právním státě; právo na to, aby se soutěž politických stran konala za podmínek respektujících demokratické principy a

odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů; ústavní princip, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení; a právo každého, aby byla zachována jeho důstojnost.

3. Porušení volební kampaně došlo použitím: plakátů se zakrváceným mužem černé pleti s nožem a nápisem „Nedostatky ve zdravotnictví nevyřeší ‚chirurgové‘ z dovozu“; plakátů s vyobrazením romských dětí, které kouří, s nápisem „Říkají, ať chodíme do školy, ale naši to mají na háku ...“; agresivní rétorikou proti očkování a proti vládě, plakátů s vyobrazením „normální“ rodiny a nápisem „Vládo promiň, ale my věříme v rodinu, práci, národ a Panenku Marii“; pexesa pro děti, na němž dochází ke škrcení premiéra „DRAHOTY“, píchání do něj vidlemi, kopání do něj apod.; spotu „ZATOČÍME S DRAHOTOU!“, v němž dochází ke škrcení a kopání do premiéra „DRAHOTY“; komiksu „ZATOČÍME S DRAHOTOU!“, který je v podobném vyznění jako pexeso; obsahu novin „Na vlastní oči“, které obsahují útoky proti LGBT komunitě, jež je přirovnávána k úchylům, a větu „Nové Čechy, Moravany a Slezany si porodíme, nemusíme dovážet cizince!“. Volební kampaň byla vedena jako celostátní a prezentována v televizi a na internetových stránkách politické strany SPD.
4. Navrhovatelka dále tvrdí, že docházelo k propagaci nenávistných volebních materiálů prostřednictvím billboardů a vylepováním letáků na veřejných prostranstvích. Nejvýraznější bylo „natáčení spotů“ na Václavském náměstí v Praze. Způsob vedení volební kampaně je naprosto neslučitelný s hodnotami demokratického právního státu, nebezpečný a neodpovědný vůči občanům. Kampaň vyvolávala mezi občany silný pocit strachu, xenofobie, homofobie, působila rasisticky a propagovala prvky násilí jako řešení problémů. Obsahovala i prvky, které lze označit za typické pro nacistickou ideologii. Chování volební strany podstatně vybočilo z demokratických pravidel a ovlivnilo celkový průběh voleb do zastupitelstva kraje. Došlo tak k hrubému ovlivnění výsledků voleb kandidátů kandidujících za volební stranu. I kdyby k hrubému ovlivnění výsledků volby nedošlo, došlo k hrubému narušení ústavních principů, zejména k ohrožení práva navrhovatelky žít v demokratickém právním státě.
5. Odpůrce v pozici příslušného volebního orgánu, který vyhláší výsledek voleb [§ 90 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 11 odst. 1 písm. g) zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů] ve vyjádření k návrhu uvedl, že volební kampaň spadá mimo jeho působnost.
6. K návrhu se dále vyjádřilo politické hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) jako člen volební strany, tedy jako účastník řízení (proto soud nerozhodoval o žádosti SPD, aby s ní bylo případně jednáno jako s osobou zúčastněnou na řízení). Podle SPD z návrhu neplyne, jak se měla volební strana dopustit v jednotlivých bodech protizákonného jednání. Návrh neobsahuje ani tvrzení nebo důkazy prokazující vliv volební kampaně na výsledek voleb. Podle SPD zde není dána příčinná souvislost mezi údajným porušením předpisů a volebními výsledky a není splněn požadavek zásadního zpochybnění volebních výsledků, který plyne z ustálené judikatury Ústavního soudu. Navrhuje proto návrh zamítnout.

## II.

7. Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení

politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

8. Řízení podle § 90 s. ř. s. nelze považovat za samostatná řízení, ale o výrokové varianty téhož. Judikatura ve volebních věcech připouští za určitých podmínek propustnost mezi jednotlivými subtypy řízení ve volebním soudnictví a umožňuje, aby si soud sám v rámci jednoho a téhož řízení petit překvalifikoval (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2014, č.j. Vol 23/2014-110, bod 12, rozhodnutí jsou dostupná na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)).
9. Navrhovatelka se v návrhu domáhala vyslovení neplatnosti volby všech zvolených kandidátů a náhradníků volební strany ve volbách do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024. Podstata návrhu se opírá o protiústavní a nezákonný způsob vedení volební kampaně.
10. Krajský soud k tomu uvádí, že návrhem na neplatnost volby kandidáta je však třeba rozumět volební stížnost založenou na tvrzení, které by v případě své pravdivosti vyžadovalo pouze zásah soudu spočívající v novém sečtení odevzdaných hlasů a (v souladu s odevzdanými hlasy) správném stanovení kandidátů, kteří získali na základě hlasů voličů mandát. Rozhodnutím soudu o neplatnosti volby kandidáta je konstatování, že konkrétní osoba na základě odevzdaných hlasů mandát nezískala a (vyplynou-li pro to v řízení před soudem dostatečná skutková zjištění) že naopak tento mandát získala jiná osoba.
11. Návrhem na neplatnost voleb je pak návrh poukazující na takovou nezákonnost, jejíž odstranění by vyžadovalo opakování volebního procesu jako celku včetně volební kampaně, popř. dalších činností předcházejících hlasování, aby volič měl možnost si učinit nový názor a svobodně zformulovat svou vůli. Tento typ návrhů tak bude směřovat především na případy nezákonných zásahů do svobody vůle voliče, jako jsou případy podplácení voličů, ale i na případy porušení zásad volební kampaně.
12. V nyní projednávaném návrhu je namítáno takové porušení, jehož odstranění by v případě důvodnosti návrhu vyžadovalo opakování volebního procesu jako celku včetně volební kampaně, aby voliči měli možnost si učinit nový názor a svobodně zformulovat svou vůli, a to včetně zvážení informace o tom, že v minulosti proběhlo nepřípustné ovlivňování vůle voličů a kdo za ně byl odpovědný. Pouze tak by bylo možné docílit toho, že občané jako zdroj veřejné moci vyjádří svůj názor na jejím ustavení cestou svobodných a demokratických voleb. Z tohoto důvodu soud posoudil návrh jako návrh na vyslovení neplatnosti voleb, a proto jako s účastníky řízení jednal s politickými subjekty, na jejichž kandidátních listinách byli uvedeni zvolení kandidáti [srov. přiměřeně usnesení NSS ze dne 20. 11. 2014, č.j. Vol 23/2014-110, a nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 35/19 (N 42/93 SbNU 87), rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>].
13. Návrh byl podán včas (§ 53 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev krajů), osobou k tomu oprávněnou, neboť navrhovatelka je vedena ve stálém seznamu voličů vedeném Obecním úřadem Nový Šaldorf-Sedlešovice pro volby do Zastupitelstva Jihomoravského kraje (§ 60 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev krajů), k soudu věcně i místně příslušnému a splňuje všechny formální náležitosti na něj kladené. Soud proto přistoupil k jeho věcnému projednání. O návrhu rozhodl bez nařízení jednání (§ 90 odst. 3 věta druhá s. ř. s.).

14. Podle § 53 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev krajů podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta „*se může domáhat ochrany soudu každý občan zapsaný do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva kraje volen, jakož i každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva.*“ Podle odstavce 3 citovaného ustanovení návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, „*má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.*“
15. Tvzení navrhovatelky se týkají vedení volební kampaně volební stranou. Podle § 56a odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev krajů „*volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a kandidujících politických stranách, politických hnutích nebo koalicích zveřejňovány nepravdivé údaje.*“
16. Ustálená judikatura Ústavního soudu vychází z demokratického principu legitimacy veřejné moci, podle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 Ústavy ČR). Pro volební soudnictví proto platí vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá [viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (N 17/36 SbNU 185; 140/2005 Sb.)]. Řízení ve věcech volebního soudnictví vychází z ústavního principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality), přičemž možnou příčinnou souvislost nelze vykládat jako pouhou abstraktní možnost. Z čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod vyplývá právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období. Rozhodnutí voličů může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát [viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 73/04, a ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14 ze dne 10. 2. 2015 (N 32/76 SbNU 417)].
17. Z citovaných ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev krajů a z již ustálené „volební“ judikatury Nejvyššího správního soudu i krajských soudů vyplývá, že za základní předpoklady pro vyhovění návrhu (volební stížnosti) na neplatnost voleb je v obecné rovině nutno označit především: a) nezákonnost, spočívající v jednoznačném porušení ustanovení volebního zákona či jiných právních norem vážících se k volebnímu procesu; b) příčinnou souvislost, tj. vzájemný vztah existující mezi touto nezákonností a výsledkem voleb; a c) zásadní intenzitu této nezákonnosti, která musí dosahovat značného stupně výrazně ovlivňujícího a zpochybňujícího volební proces či jeho výsledek a tedy způsobovat tzv. „zatemnění“ volebních výsledků. Tyto tři předpoklady přitom musí být naplněny kumulativně; nebude-li dán byt i jen jeden z nich, podaný návrh nemůže být úspěšný (k uvedenému srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12; ze dne 20. 11. 2006, č. j. Vol 77/2006-26, či ze dne 29. 6. 2010, č. j. Vol 25/2010-94).
18. Vztaženo na nyní posuzovanou věc navrhovatelky, protizákonností by bylo porušení některých ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev krajů, anebo porušení jiných právních předpisů než výhradně tohoto zákona, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se k volebnímu procesu a kdy porušení z hlediska

závažnosti dosahuje ústavní intenzity (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 36/2006-21).

19. Podmínku existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb a její samotný smysl pak vyložil Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04, když konstatoval: *„Úprava ověřování voleb je alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality). Podstatné však je, že zrušení voleb nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu. (...) Rozhodující je pravděpodobnost vlivu volební vady nebo volebního deliktu na volební výsledek v konkrétních volbách s konkrétními voliči. Pouhá abstraktní možná příčinná souvislost nedostačuje.“* Uvedené konstatování posléze Ústavní soud doplnil v nálezu sp. zn. IV. ÚS 787/06 ze dne 29. 1. 2007 (N 16/44 SbNU 201), když dovodil, že *„ve volebním soudnictví nejde jen o to, zda byl porušen volební zákon objektivně či subjektivně, nýbrž je třeba vzít v úvahu všechny okolnosti konkrétního případu a intenzitu a způsob porušení volebního zákona. Nikoliv každé porušení volebního zákona vyvolává (je-li napadeno) neplatnost voleb. Každý případ je nutno posuzovat a vyhodnocovat nikoliv formálně, nýbrž materiálně: vždy individuálně a s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem (...).“* Není-li tento vztah shledán (tj. dojde-li sice k porušení právních předpisů vážících se k volebnímu procesu, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky), nelze přistoupit k vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta či hlasování (srov. např. citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 6/2004-12).
20. Intenzita protizákonnosti, jež dopadá na výsledek voleb, musí navíc dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, byl by volební výsledek zřejmě odlišný; zjednodušeně řečeno tedy „zatemnění“ volebních výsledků odpovídá reálné eventualitě jejich zásadního zpochybnění. Všechny možné vady a pochybení je totiž třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování. Při posouzení této intenzity nicméně musí příslušný volební soud postupovat velmi zdrženlivě, a to s ohledem na skutečnost, že *„soudní zásah nesmí ohrozit svobodné vyjádření názorů lidu při volbě jeho zástupců a musí odrážet, resp. nemařit snahu o zachování integrity a účinnosti volební procedury, zaměřené na zjištění vůle lidu prostřednictvím všeobecných voleb. Následné zpochybňování výsledků voleb bez prokázání závažných volebních vad hrozí podrýváním demokratické legitimacy zvolených zastupitelských orgánů a aktů, které přijímají. Byla-li vůle lidu svobodně a demokraticky vyjádřena, žádné následující zásahy nemohou tento výběr zpochybnit, s výjimkou existence přesvědčivých důvodů v zájmu demokratického pořádku.“* (srov. citovaný náleze Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3673/14).
21. K jednotlivým tvrzením navrhovatelky ohledně významného ovlivnění výsledku voleb krajský soud předně zdůrazňuje, že při přezkumu výsledků voleb soud vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010-47). Jak ostatně zdůraznil Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04, *„vycházejí z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), vyslovil Ústavní soud základní tezi, dle níž pro volební soudnictví z principu demokracie plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů, a předložit*

*důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.*“ Na druhou stranu je ovšem nutno připustit, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastníky sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět „*zvláště významná indicie*“, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51).

22. Krajský soud na základě výše uvedených východisek posuzoval, zda navrhovatelka tvrdila a prokázala, že došlo k takovému porušení ustanovení o vedení volební kampaně volební stranou, které hrubě ovlivnilo výsledek volebního procesu. Navrhovatelka ve svém návrhu nicméně konkrétně netvrdila, jakým způsobem v důsledku volební kampaně měl být výsledek voleb ovlivněn, a k prokázání vlivu kampaně na výsledek voleb neoznačila žádné důkazy. Konkrétní tvrzení a související důkazní návrhy navrhovatelky se zaměřují pouze na to, jakým způsobem a kde kampaň volební strany probíhala a že byla předmětem diskuse v médiích. Vztahují se tedy pouze k otázce, zda došlo k nezákonnosti (první ze shora uvedených předpokladů). Pokud jde o vliv namítaného jednání volební strany, omezila se navrhovatelka pouze na zcela obecnou zmínku, že jednání volební strany „vybočilo z demokratických pravidel a ovlivnilo tak celkový průběh voleb“ a že „došlo k hrubému ovlivnění výsledku voleb kandidátů“ volební strany. Žádné konkrétní tvrzení o tom, jak měla namítaná nezákonnost volební kampaně ovlivnit projev vůle voličů a promítnout se ve výsledcích voleb, však navrhovatelka nepředestřela, a nenavrhla k této otázce žádné důkazy. Předložené listiny (fotodokumentace kampaně, články z médií), odkazy na internetové stránky a na televizní vystoupení představitelů SPD jsou z doby před konáním voleb, týkají se průběhu kampaně, případně diskuse o ní, a nic nevypovídají o konkrétním vlivu volební kampaně na výsledek voleb.
23. Namítaná nezákonnost volební kampaně přitom nepředstavuje takovou vadu volebního procesu, která by již ze své podstaty bez dalšího byla způsobilá zpochybnit výsledek voleb jakožto projev skutečné a svobodné vůle voličů.
24. Nelze totiž přehlédnout, že ani zjevně závažný „faul“ ve volební kampani nemusí volební výsledek výrazněji ovlivnit, pokud na něj mohou ostatní kandidující subjekty přiměřeným způsobem odpovědět a v konečném důsledku z toho třeba nakonec i politicky profitovat (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2006, č. j. Vol 5/2006-37, č. 944/2006 Sb. NSS, a ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72). Sama navrhovatelka přitom poukazuje na to, že volební kampaň probíhala již v srpnu 2024 a byla podrobena široké veřejné diskusi a kritice. Ostatní kandidující subjekty tak měly možnost k ní zaujmout postoj (srov. obdobně usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72). Je primárně úkolem zbylých kandidujících subjektů, aby se v rámci politického boje proti volební kampani vymezily, a pokusily se jí v mezích své čestné a poctivé volební kampaně využít ve svůj prospěch. Voliči měli přitom zachovánu možnost přístupu k různým informacím a názorům, mezi nimiž si mohli svobodně vybrat. Navrhovatelka neuvádí a neprokazuje žádnou okolnost, která by nasvědčovala opaku, tedy že by se občané v důsledku vystavení volební kampani nemohli svobodně rozmyslet, jak naloží se svým hlasem. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 13. 2. 2018, č. j. Vol 26/2018-23: „*Za takové situace je třeba respektovat svobodný výkon volebního práva každým z voličů spojený s jeho odpovědností za vlastní volbu. Jiný přístup by ve*

*svých důsledcích vedl k tomu, že by výsledek volby neurčovali voliči, nýbrž soudci. Tím by však byla popřena povaha České republiky jako demokratického právního státu založená na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 odst. 1 Ústavy), v níž je lid zdrojem veškeré státní moci a zdrojem legitimacy všech státních orgánů, prezidenta republiky nevyjímaje (čl. 2 odst. 1 Ústavy).“*

25. Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04 vysvětlil, že české volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení, tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Zrušení voleb nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu.
26. Krajský soud tedy návrh shledal nedůvodným, protože navrhovatelka netvrdila a neprokázala, jak se namítaná nezákonnost volební kampaně měla promítnout do výsledku voleb.
27. Ke shodnému závěru ve skutkově a právně shodné věci ostatně již dospěl Krajský soud v Praze (sp.zn. 41 A 43/2024), Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (sp. zn. 52 A 58/2024) i Krajský soud v Hradci Králové (sp. zn. 30 A 66/2024). Zdejší soud se se závěry citovaných soudů ztotožňuje a nevidí důvod se od nich odchýlovat.
28. Přestože se tedy krajský soud za dané situace, kdy s ohledem na chybějící konkrétní tvrzení a důkazní návrhy nebylo lze dospět k závěru, že namítané porušení pravidel volební kampaně, i pokud by k němu došlo, hrubě ovlivnilo výsledky voleb, již nemusel zabývat zbylými kroky výše předestřené algoritmu přezkumu návrhů na naplatnost voleb, tj. samotnou nezákonností a její intenzitou, považuje za žádoucí se vyjádřit i k dalším námitkám navrhovatelky.
29. Pokud navrhovatelka poukazuje na požadavek v § 56a odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev krajů, dle něhož *„volební kampaně musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a kandidujících politických stranách, politických hnutích nebo koalicích zveřejňovány nepravdivé údaje“*, tento požadavek skutečně představuje jeden ze zákonných limitů pro vedení (zejména negativní) volební kampaně. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení č.j. Vol 44/2013-72, *„soud citované zákonné ustanovení interpretuje jako výraz zvýšené pozornosti zákonodárce ve vztahu právě k období volební kampaně, která se vyznačuje často velmi emotivní, napjatou a mnohdy i iracionální atmosférou. Ani v období volební kampaně však nepanuje „právní vakuum“, vyplňované výhradně volebním zákonem. I v období té nejžhavější fáze volební kampaně si všichni její aktéři musí být neustále vědomi toho, že se mohou dopustit porušení řady právních předpisů nejen z oblasti volebního práva, ale také správního, občanského, mediálního či dokonce trestního práva. Posláním volebního soudu není zastávat pozici jakéhosi monopolního ochránce korektnosti celého volebního procesu. Tento úkol přísluší i jiným orgánům veřejné moci a je věcí jednotlivých kandidátů a konečkonců i voličů, aby se svým aktivním jednáním zasazovali o férovost voleb.“* Prizmatem toho je třeba přistupovat i při použití citovaného ustanovení volebního zákona a výkladu tam užitých pojmů *„čestně a poctivě“*. Nelze je totiž vykládat pouze tak, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, čímž by se volební soudy nutně postupem času postavily do role strážců morálky a korektnosti volebního kampaně, ale musí přihlížet právě ke specifickému

charakteru volební kampaně a šířeji volební soutěži. Proto předmětné pojmy v prostředí voleb nelze ztotožňovat s dobrými mravy, jak jsou chápány občanským zákoníkem, ani je nelze posuzovat z hlediska soukromého práva a obecné morálky. Nedostatek etiky ve volební kampani ještě nemusí bez dalšího činit takové jednání protizákonným (srov. usnesení ze dne 29. 6. 2006, č.j. Vol 45/2006-17).

30. Jakkoliv tedy krajský soud souzní se snahou navrhovatelky, neboť má rovněž za to, že v daném případě se jednalo o kampaň jednoduše pitomou, morálně pokleslou, se svými xenofobními, rasistickými a diskriminačními prvky přesahující meze elementární slušnosti a v konečném důsledku podceňující míru inteligence voličů, na které snad měla zacílit, což na straně druhé mnohé vypovídá o samotném volebním subjektu, který takovou kampaň používá ve volební soutěži, jeho vztahu k základním principům politické soutěže v demokratické společnosti a nepochopení základní role politických stran, které slouží zejména k agregaci a artikulaci relevantních zájmů ve společnosti, nikoliv k hypertrofování domnělých hrozeb, vyvolávání pocitu strachu a rozdmýchávání nenávisti ve společnosti, soud připomíná, že možnosti volebního soudu jsou poměrně limitované. Úkolem volebního soudu je pouze přezkum regulérnosti hlasování, voleb či volby kandidátů, což je natolik závažný zásah do projevené vůle voličů, že k němu lze přistoupit pouze ve výjimečných případech, nikoli hodnocení stavu společenské debaty či politického programu jednotlivých stran (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2017, č.j. Vol 11/2017-22 a č.j. Vol 12/2017-33).
31. Namítá-li tedy navrhovatelka, že by s určitým způsobem vedení kampaně mělo být spojeno automatické vyloučení z voleb, je třeba konstatovat, že zákon o volbách do zastupitelstev krajů ani jiný zákon nespojuje s porušením pravidel volební kampaně ztrátu volitelnosti, ani neumožňuje vyslovit neplatnost volby určitého kandidáta jako sankci za takové porušení. Smyslem následného volebního přezkumu není zajištění řádného průběhu volební kampaně, ale umožnit odstranit takové narušení volebního procesu, které mohlo ovlivnit jeho výsledky. Argumentace navrhovatelky, že nesoulad volební kampaně s ústavními principy by měl z voleb diskvalifikovat kandidáty uvedené na jeho kandidátní listině, je tedy lichá, neboť takový druh sankce platná právní úprava nezná.
32. K argumentaci navrhovatelky chybějícím zákonným zakotvením kontroly průběhu volební kampaně ještě před samotným rozhodnutím voličů, krajský soud dodává, že nynější případ názorným způsobem prokazuje mezerovitost a nedostatečnost úpravy týkající se volební kampaně, pokud jde o včasnost a efektivitu nástrojů potenciálně zabráňujících výskytu zcela excesivních případů volebních faulů, nacházejících se zjevně „za hranou“, nicméně nedosahujících ještě trestněprávní roviny (viz např. trestné činy z nenávisti či tzv. hate speech trestné činy). Na uvedené nedostatky koneckonců upozorňoval Ústavní soud již v citovaném nálezů Pl. ÚS 73/04: „*Ústavní soud je v této souvislosti nucen konstatovat, že ve srovnání s jinými státy je právní úprava vad volebního procesu, volebních deliktů a vůbec pravidel vedení volební kampaně, jednak velmi kusá, jednak svými kořeny v podstatě tkívá v podmínkách úpravy odpovídající "volbám" z dob minulého režimu. Volební zákonodárce bude proto muset zvážit, zda volební kultura voličů, kandidátů a veřejných funkcionářů je na takové úrovni, že úprava těchto otázek je zbytečná, nebo zda bude volební chování usměrňovat cestou předem stanovených pravidel, která vytvoří stav právní jistoty subjektů volebního procesu a která budou alespoň předpokladem volební ekonomie (...).*“ Nynější případ tak může být podnětem k veřejné diskusi ohledně přijetí takové úpravy *de lege ferenda*, protože stávající nástroje se v tomto případě v praxi ukázaly být nepoužitelnými. Nemůže však být bez dalšího důvodem



k zásahu do volebního výsledku, aniž by byly splněny zákonné podmínky (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2981/22).

33. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebního soudnictví nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Z toho důvodu krajský soud nepřiznal odpůrci náklady, které požadoval v souvislosti se svým právním zastoupením v nyní projednávané věci.

#### **Poučení:**

Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

Brno 18. října 2024

Zuzana Bystřická v.r.  
předsedkyně senátu

č. j. 63 A 6/2024-114

## USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl předsedkyní senátu Zuzanou Bystrickou ve věci

navrhovatelky: **D. S.**

zastoupené advokátkou Mgr. Pavlou Krejčí  
sídlem Vinohradská 938/37, Praha 2

proti

odpůrci:

**Krajský úřad Jihomoravského kraje**  
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

za účasti:

- 1) **SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09**, jednající volebním zmocněncem M. P.
- 2) **SPD, Trikolora, PRO a Svobodní**, jednající volebním zmocněncem P. S.
- 3) **ANO 2011**, jednající volební zmocněnkyní A. K.
- 4) **STAROSTOVÉ PRO JIŽNÍ MORAVU**, jednající volební zmocněnkyní P. D. G.
- 5) **STAČILO! v Jihomoravském kraji**, jednající volebním zmocněncem A. R.

**o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024,**

**takto:**

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2024, č. j. 63 A 6/2024-10, v označení účastníků řízení, ve znění: „za účasti: 2) *SPD, Trikolora a PRO*“, a část věty v bodu 1. ve slovech „*volební strany SPD, Trikolora a PRO (dále jen „volební strana“)*“ **se opravuje** tak, že správně označení účastníka zní: „za účasti: 2) *SPD, Trikolora, PRO a Svobodní*“ a část věty v bodu 1. zní „*volební strany SPD, Trikolora, PRO a Svobodní (dále jen „volební strana“)*“

**Odůvodnění:**

1. Krajský soud v Brně vydal dne 18. 10. 2024, č. j. 63 A 6/2024-10, kterým zamítl návrh navrhovatelky na neplatnost voleb do zastupitelstva Jihomoravského kraje, konaných ve dnech 20. – 21. 9. 2024.
2. Po vydání výše uvedeného usnesení krajský soud zjistil (k podání navrhovatelky), že v označení účastníka 2) a v části věty v bodě 1. odůvodnění tohoto usnesení došlo ke zjevné nesprávnosti, konkrétně pochybení při přepisu označení daného subjektu – volební strany.

3. Tuto nesprávnost v psaní je nutno považovat za zcela zjevnou, jelikož z usnesení i ze samotného návrhu i z vyžádaného spisového materiálu a v neposlední řadě i z komunikace soudu s jednajícím zmocněncem dané volební strany vyplývá, že nebylo pochyb o tom, o který volební subjekt se jedná, a proto krajský soud postupoval v souladu s § 54 odst. 4 s. ř. s., dle něhož předseda senátu opraví v rozhodnutí chyby v psaní, jakož i jiné zjevné nesprávnosti.
4. S ohledem na skutečnost, že v rozhodnutí došlo ke zjevné chybě v psaní, rozhodl soud podle § 55 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 54 odst. 4 s. ř. s. tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

#### Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

Brno 25. října 2024

Zuzana Bystřická v.r.  
předsedkyně senátu